

Dosarul nr. 3ra-711/19

prima instanță: Judecătoria Centru, mun. Chișinău (L. Barbos)

instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (N. Simciuc, I. Țurcan, Iu. Cotruță)

ÎNCHEIERE

19 iunie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Oleg Sternioala
Victor Burduh
Iurie Bejenaru

examinând admisibilitatea cererii de recurs depusă de Rodica Toporaș, reprezentată de avocatul Tatiana Malai,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Rodica Toporaș împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la contestarea actului administrativ și recalcularea/majorarea pensiei de invaliditate, cu stabilirea pensiei în mărimea minimului de existență care constituie suma de 1873 de lei,

împotriva deciziei din 13 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost admis apelul declarat de Rodica Toporaș, a fost casată hotărârea din 15 decembrie 2016 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău și a fost emisă o nouă hotărâre de respingere a acțiunii,

c o n s t a t ă:

La data de 01 august 2016 Rodica Toporaș a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la contestarea actului administrativ și recalcularea/majorarea pensiei de invaliditate, cu stabilirea pensiei în mărimea minimului de existență care constituie suma de 1873 de lei.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că, este persoană xxxxx, inaptă de muncă.

A menționat că unica sursă de venit este pensia de invaliditate în sumă de 711,63 de lei, alocație în sumă de 540, 02 lei și ajutorul material în sumă de 180 de lei, iar în total suma de 1431,65 de lei, pe care o primește lunar și care abia îi ajunge pentru necesitățile de zi cu zi.

Reclamanta a relevat că din cauza dizabilității pe care o are îi este greu să se deplaseze, iar în urma intervenției chirurgicale suportate acesteia îi este contraindicat să se tensioneze și să se streseze.

A mai indicat că după decesul mamei a fost la întreținerea tatălui său Petru Topor care achita serviciile comunale, iar din anul 2014 când ultimul împreună cu soția sa (Maria Topor - mama vitregă a reclamantei) au plecat peste hotarele țării și nu se mai interesează de soarta fiicei sale și a gospodăriei în care locuiește, reclamanta locuiește de una singură, iar din lipsa mijloacelor financiare s-au adunat datoriile la serviciile comunale.

Reclamanta a relevat că s-a adresat la organele de poliție în vederea căutării tatălui său și a înaintat și cerere în instanța de judecată privind declararea persoanei dispărute fără veste care în prezent este în proces de examinare la Judecătoria Ciocana, mun. Chișinău.

Rodica Toporaș a declarat că la 31 mai 2016 s-a adresat cu cerere la Casa Națională de Asigurări Sociale, solicitând majorarea pensiei de invaliditate și/sau, altor plăți până la atingerea minimului de existență, care constituie 1873 de lei, iar la 07 iulie 2016 a recepționat răspunsul prin care au fost indicate tipurile de alocații de care beneficiază fără a fi examinată cerința cu privire la majorarea pensiei de invaliditate.

În opinia reclamantei refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale din 07 iulie 2016 de a-i recalcula/majora pensia de invaliditate este ilegal, motiv din care în baza prevederilor art.3, 5, 14, 15, 26 alin.(1) al Legii contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000, art. 5, 38, 166, 167, 277, 278 Cod de procedură civilă a solicitat admiterea cererii de chemare în judecată, recalcularea/majorarea pensiei de invaliditate cu stabilirea pensiei în mărimea minimului de existență care constituie 1873 de lei.

La 26 septembrie 2016 Rodica Toporaș a depus cerere de concretizare a acțiunii, indicând că mama sa a decedat, iar tatăl din 2014 a plecat peste hotare cu soția sa și nu a mai revenit acasă, de aceea tatăl nu mai are grijă de ea și de casă, fapt care a dus la cumularea datoriilor pentru serviciile locativ-comunale pe care dânsa nu are posibilitate să le achite și a solicitat admiterea cererii de chemare în judecată în modul în care a fost formulată și înaintată.

Prin hotărârea din 15 decembrie 2016 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău a fost respinsă acțiunea depusă de Rodica Toporaș.

La 15 decembrie 2016 Rodica Toporaș, reprezentată de avocatul Dumitru Marco, a depus cerere de apel nemotivat împotriva hotărârii din 15 decembrie 2016 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău prin care a solicitat admiterea apelului, casarea integrală a hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri de admiterea integrală a acțiunii și încasarea de la intimat a tuturor cheltuielilor de judecată.

Prin încheierea din 27 martie 2017 a Curții de Apel Chișinău nu a fost dat curs cererii de apel depusă de Rodica Toporaș, reprezentată de avocatul Dumitru Marco, a fost acordat apelantului termen până la 18 aprilie 2017, ora 11:00 pentru înlăturarea neajunsurilor și anume prezentarea apelului motivat.

În cadrul ședinței de judecată din 18 aprilie 2017, Rodica Toporaș, reprezentată de avocatul Dumitru Marco, a depus cerere de apel motivată cu invocarea solicitărilor inițiale.

Prin decizia din 16 mai 2017 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de către Rodica Toporaș, reprezentată de avocatul Dumitru Marco, și a fost menținută hotărârea din 15 decembrie 2016 a Judecătoriei Centru mun. Chișinău.

La 31 iulie 2017, Rodica Toporaș reprezentată de avocatul Dumitru Marco, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea cererii de recurs, casarea deciziei din 16 mai 2017 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 15 decembrie 2016 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău, cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii.

Prin decizia din 18 octombrie 2017 a Curții Supreme de Justiție a fost admis recursul declarat de Rodica Toporaș, reprezentată de avocatul Dumitru Marco, a fost casată integral decizia din 16 mai 2017 a Curții de Apel Chișinău, cu restituirea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Prin decizia din 07 decembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul declarat de Rodica Toporaș, reprezentată de avocatul Dumitru Marco, și a fost menținută hotărârea din 15 decembrie 2016 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău.

La 21 iunie 2018 Rodica Toporaș, reprezentată de avocatul Vitalii Lazăr, a contestat cu recurs decizia din 07 decembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea cererii de recurs, casarea integrală a deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii.

Prin decizia din 17 octombrie 2018 a Curții Supreme de Justiție a fost admis recursul declarat de Rodica Toporaș, a fost casată decizia instanței de apel cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel.

Prin decizia din 13 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost admis apelul declarat de Rodica Toporaș, a fost casată hotărârea din 15 decembrie 2016 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău și a fost pronunțată o nouă hotărâre de respingere a acțiunii.

În susținerea concluziei date, instanța de apel a stabilit că la 31 mai 2016, Rodica Toporaș a adresat o cerere Casei Naționale de Asigurări Sociale, prin care a solicitat majorarea pensiei de invaliditate și/sau, după caz a altor plăți până la mărimea sumei minimului de existență, care constituie 1873 de lei (f.d. 7).

Prin răspunsul nr. T-681/16; T-735/16 din 07 iulie 2016 Casa Națională de Asigurări Sociale a informat-o că în temeiul art.9 din Legea cu privire la ajutorul social nr. 133-XVI din 13 iunie 2008, ajutorul social și ajutorul pentru perioada rece se stabilesc de către direcția/secția raională de asistență socială și protecție a familiei, iar pentru examinarea posibilității stabilirii prestațiilor menționate i-a fost recomandat să se adreseze, conform competențelor, la Direcția asistență socială și protecție a familiei sectorului Ciocana, mun. Chișinău (f.d. 8).

Ulterior, Rodica Toporaș a depus prezenta cerere de chemare în judecată, solicitând recalcularea/majorarea pensiei de invaliditate cu stabilirea pensiei în mărimea minimului de existență care constituie 1873 de lei.

Fiind investită cu judecarea cauzei în fond, prima instanță a ajuns la concluzia netemeinicii acțiunii, pe care a respins-o, motivându-și soluția prin faptul că, cerințele reclamantei invocate în cererea de chemare în judecată sunt neîntemeiate și nu se încadrează în prevederile legii (f.d.87-90).

Instanța de fond și-a argumentat soluția prin faptul că, deși Rodica Toporaș s-a adresat în instanța de contencios administrativ, nu a solicitat anularea, în tot sau în parte a vreunui act administrativ și repararea pagubei cauzate după cum prevede art.16 alin.(2) din Legea contenciosului administrativ nr.793-XIV din 10 februarie 2000.

Instanța de apel a constatat că, Rodica Toporaș, atât în cererea de chemare în judecată, precum și în cererea de apel pretinde că refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale din 07 iulie 2016 de a-i recalcula/majora pensia de invaliditate este ilegal, ceea ce denotă contrariul concluziei instanței de fond precum că o asemenea cerință nu a fost invocată, or răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale din 07 iulie 2016 și reprezintă actul administrativ supus anulării.

Colegiul instanței de apel a subliniat, că existența unui act administrativ emis de către organul competent, necontestat în mod direct nu poate servi temei absolut de respingere a acțiunii reclamantei, când ultima contestă un răspuns nejustificat, în viziunea reclamantei referitor la obiectul actului administrativ. Or, argumentele invocate de către reclamantă în susținerea poziției sale urmează a fi examinate în volum deplin sub toate aspectele și raportate la legea materială relevantă.

Astfel, aplicând prevederile Legii contenciosului administrativ nr.793 din 10 februarie 2000 în coroborare cu prevederile Legii privind alocațiile sociale de stat nr. 499/1999, Hotărârea Guvernului nr. 237 din 21 martie 2018, instanța de apel a conchis că refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale este întemeiat, pe motiv că reclamantei i-a fost recalculată legal pensia de dizabilitate și indexațiile de îngrijire.

La data de 12 aprilie 2019 Rodica Toporaș, reprezentată de avocatul Tatiana Malai, a depus cerere de recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii.

În motivarea recursului a invocat că nu este de acord cu decizia instanței de apel, deoarece instanța de apel la emiterea acesteia a încălcat esențial și a aplicat eronat normele de drept material și procedural, nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată, aprecierea probelor de către instanța de apel a fost arbitrară, ce în final a dus la emiterea unei decizii neîntemeiate.

Examinând admisibilitatea cererii de recurs, completul specializat în cauze de contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează următoarele.

După cum rezultă din speța litigiul a fost soluționat în baza Legii contenciosului administrativ nr. 793-XIV din data de 10 februarie 2000.

Prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018 a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova.

În conformitate cu art. 257 alin. (1) din Codul administrativ, prezentul cod intră în vigoare la 01 aprilie 2019, iar potrivit alin. (2), la data intrării în vigoare a prezentului cod se abrogă Legea contenciosului administrativ nr. 793-XIV din data de 10 februarie 2000.

În conformitate cu art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor

examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Din sensul normei de drept enunțate urmează că, legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale.

Prin urmare, completul specializat în cauze de contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție va aprecia condițiile de admisibilitate a recursului în conformitate cu prevederile art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, adică conform reglementărilor anterioare intrării în vigoare a Codului administrativ.

În conformitate cu art. 195 Codul administrativ, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile [Codului de procedura civilă](#), cu excepția art.169–171.

În conformitate cu art. 434 Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Curtea de Apel Chișinău a emis decizia contestată la 13 februarie 2018, iar la data de 12 aprilie 2019 Rodica Toporaș, reprezentată de avocatul Tatiana Malai au depus cererea de recurs. Astfel, recursul depus la 12 aprilie 2019 este în termen.

În conformitate cu art. 439 alin. (2, 3) Cod de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia. Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin.(2).

Examinând temeiurile recursului, completul specializat în cauze de contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2,3) și (4) al Codului de procedură civilă.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care

instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Completul specializat în cauze de contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul depus de Rodica Toporaș, reprezentată de avocatul Tatiana Malai, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Codul de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursul depus se referă la dezacordul recurenteii cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, completul specializat în cauze de contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul specializat în cauze de contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432. alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, completul specializat în cauze de contencios administrativ al Colegiului precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin.(4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă, din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind

lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art.433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art.270 și nu conține nicio referire cu privire la fondul recursului.

Având în vedere cele expuse, completul specializat în cauze de contencios administrativ al Colegiului consideră că recursul depus de Rodica Toporaș, reprezentată de avocatul Tatiana Malai, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2,3,4) al Codului de procedură civilă și, drept urmare, este inadmisibil.

În conformitate cu art. 193, 195, 230, 258 alin. (3) ale Codului administrativ și art. 433 lit. a) al Cod de procedură civilă, completul specializat în cauze de contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul depus de Rodica Toporaș, reprezentată de avocatul Tatiana Malai, se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Oleg Sternioală

Judecătorii

Victor Burduh

Iurie Bejenaru